

KOLEJNY PROJEKT USTAWY O GMINACH UZDROWISKOWYCH

Już od kilkunastu lat trwają prace w kolejnych polskich parlamentach zmierzające do prawnego unormowania działalności polskich gmin uzdrowiskowych. Kolejne projekty ustaw regulujących kwestie działalności tych gmin były z różnych powodów odrzucane. Przedstawiamy Czytelnikom „Zdroju” informacje dotyczące ostatnich propozycji Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

Drugiego lipca 2003 roku Prezes Rady Ministrów stosownym zarządzeniem powołał Międzyresortowy Zespół ds. Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej Uzdrowisk jako organ doradczy Rady Ministrów. Zadaniem zespołu było przygotowanie zintegrowanego programu rozwoju uzdrowisk, a w efekcie określenie głównych kierunków działań Rządu RP niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych. Jednym z powyższych działań jest przygotowanie i przyjęcie przez Radę Ministrów projektu regulacji normującej funkcjonowanie gmin, na obszarze których znajdują się uzdrowiska. W grudniu ubiegłego roku Komitet Rady Ministrów przyjął sprawozdanie z prac wspomnianego wyżej zespołu, z którego wynika, że odpowiedzialnym za realizację zadań w nim nakreślonych jest Ministerstwo Gospodarki i Pracy we współdziałaniu z Ministerstwem Finansów. W związku z powyższym zobowiązaniem MGiP podjęto prace, rezultatem których jest projekt ustawy o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych. Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym odrębności ustroju gmin, które wykonują zadania o szczególnym charakterze określają właściwe ustawy. W szczególności dotyczy to gmin uzdrowiskowych. Mając na uwadze fakt, iż w obowiązujących przepisach prawnych brak jest regulacji stanowiącej wykonanie powyższej delegacji projekt ustawy o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych pozwalała na uzupełnienie luki prawnej poprzez określenie odrębności ustrojowej i zasad funkcjonowania gmin uzdrowiskowych. Obowiązujące do chwili obecnej przepisy ustawy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym z 17 czerwca 1966 roku nie przystają zupełnie do bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej, nie uwzględniają stanu prawnego po powstaniu samorządów, nie uwzględniają wreszcie potrzeb polskich uzdrowisk. Przygotowany projekt ustawy o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych obejmuje zakresem regulacji:

- zasady nadawania obszarom statusu uzdrowiska, statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej lub stacji klimatycznej;
- odrębności w zakresie ustroju gmin posiadających status uzdrowiska i status obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- dodatkowe zadania, jakie nakładane są na gminy, które posiadają status uzdrowisk, status obszaru ochrony uzdrowiskowej lub stacji klimatycznej oraz określa źródło finansowania tych zadań.

W projekcie ustawy przyjęto koncepcję dobrowolności gminy w ubieganiu się o nadanie jej obszarowi statusu uzdrowiska lub statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej. Zgodnie z projektem ustawy gminą

fot. J.W. Lebiedziewicz

Czy Jerzy Hausner zdąży doprowadzić do przyjęcia ustawy?

uzdrowiskową staje się gmina, której obszar lub jego część został uznany - po spełnieniu wymogów ustawy - za uzdrowisko. Projekt zawiera dwie możliwości uzyskania statusu uzdrowiska, a tym samym gminy uzdrowiskowej. Pierwsza dotyczy tych miejscowości, które już spełniają warunki uzyskania statusu uzdrowiska i gminy uzdrowiskowej, tj. posiadają złoża naturalnych surowców leczniczych lub klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych, posiadają na swoim terenie zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. Spełniają także określone w przepisach prawa o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska, posiadają właściwą infrastrukturę w zakresie gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także właściwą gospodarkę odpadami.

Druga możliwość dotyczy uzyskania statusu uzdrowiska poprzez status obszaru ochrony uzdrowiskowej. Ten ostatni byłby nadawany miejscowościom, które spełniają część warunków z wyżej wymienionych, lecz na ich terenie nie funkcjonują jeszcze zakłady lecznictwa uzdrowiskowego. Status obszaru ochrony uzdrowiskowej nie daje tytułu do pobierania opłat uzdrowiskowych, lecz daje prawo do poboru opłaty miejscowej, która jest o 50% wyższa od opłaty miejscowej pobieranej w miejscowościach nie będących obszarami ochrony uzdrowiskowej.

Tworzenie obszarów ochrony uzdrowiskowej przewidziano więc dla miejscowości mających potencjalne warunki do funkcjonowania uzdrowisk, lecz nie uruchomiły na swoim terenie zakładów lecznictwa uzdrowiskowego.

Przepisy projektu przewidują też - dla miejscowości posiadających klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych - możliwość uzyskania statusu stacji klimatycznej. Także w takiej miejscowości dopuszcza

się możliwość poboru opłaty miejscowej o 50% wyższej od standardowej stawki opłaty miejscowej.

W projekcie ustawy nastąpiło odejście od nieostrych zapisów odnoszących się do stref ochronnych „A”, „B” i „C” występujących na terenie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Zgodnie z projekowanymi przepisami strefy ochronne to obszary, dla których przewidziano określone normy gospodarowania w celu ochrony właściwości leczniczych oraz ładu porządku na terenie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Poszczególne strefy ochronne A, B i C zostały zróżnicowane ze względu na wprowadzone w nich rodzaje zakazów, które są precyzyjnie określone w statucie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Określenie tych stref i zakazów stanowi wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określonych w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym oraz prowadzi do ujednoczenia standardów w tym zakresie. Podział obszaru uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej na trzy strefy zgodnie z zasadami określonymi w projekcie będzie miał ostateczne znaczenie dla decyzji organów gminy dotyczących zagospodarowania terenu położonego w tych strefach. Wprowadzenie ograniczenia w możliwości lokowania działalności gospodarczej w strefie A rekompensowane jest możliwością prowadzenia działalności neutralnej dla środowiska, na przykład lokowanie w tej strefie hoteli i pensjonatów.

W projekcie ustawy o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych określono dodatkowe zadania gmin uzdrowiskowych oraz gmin posiadających status obszaru ochrony uzdrowiskowej, a także status stacji klimatycznej. Gmina uzdrowiskowa oprócz zadań własnych realizuje zadania związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, w szczególności w zakresie gospodarki terenami z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowiskowego, ochrony złóż naturalnych surowców leczniczych i klimatu oraz spełniania wymagań dla stref ochronnych, o których mowa w ustawie, ochrony warunków naturalnych uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej, oraz spełnienie wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza i natężenia hałasu.

Zadaniem gminy - zgodnie z przyjętym projektem ustawy - jest także tworzenie warunków do funkcjonowania zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz rozwoju infrastruktury komunalnej w celu zaspokojenia potrzeb osób przebywających w gminie w celach leczniczych, tworzenie warunków rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego poprzez opracowanie i wdrażanie strategii rozwoju uzdrowiska.

Ponadto gmina, na obszarze której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest zobowiązana do sporządzania i przedstawiania nie rzadziej niż raz na 10 lat ministrowi właściwemu ds. zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem potwierdzenia spełnienia wymagań określonych w ustawie. W projekcie omawianej ustawy znalazł się zapis, z którego wynika, że gmina uzdrowiskowa oraz gmina posiadająca status obszaru ochrony uzdrowiskowej ma obowiązek utworzenia jednostki pomocniczej, nazywanej uzdrowiskiem lub obszarem ochrony uzdrowiskowej w przypadku, gdy obszar uzdrowiska lub obszar ochrony uzdrowiskowej nie pokrywają się z granicami administracyjnymi gminy, natomiast pokrywają się z granicami dzielnicy, osiedla lub miejscowości nie będącej siedzibą gminy - wówczas obszar ten staje się jednostką pomocniczą - zwaną uzdrowiskiem lub obszarem

ochrony uzdrowiskowej.

Jednostka pomocnicza tworzona jest po konsultacji z mieszkańcami gminy. Proponuje się, aby organem uchwałodawczym uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej była komisja uzdrowiskowa, a organem wykonawczym zarząd. Wybory członków komisji uzdrowiskowej określać mają przepisy dotyczące liczby radnych wybieranych do rad gmin. Pracami komisji kieruje przewodniczący. Komisja wyłania ze swego składu trzyosobowy zarząd.

Gospodarka finansowa uzdrowiska prowadzona ma być na podstawie załącznika do uchwały budżetowej Rady Gminy, określającej środki przeznaczone do dyspozycji jednostki pomocniczej na realizację jej zadań. W przypadku gminy, w której obszar uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej pokrywa się z granicami administracyjnymi gminy lub granicami administracyjnymi miejscowości będącej siedzibą gminy, nie tworzy się jednostki pomocniczej, natomiast Rada Gminy powołuje stałą komisję uzdrowiskową. Komisja składać się ma z 9 osób. Jej członkami mają być eksperci i specjaliści problematyki uzdrowiskowej.

Zgodnie z projektem ustawy gmina uzdrowiskowa realizuje zadania specyficzne, nie występujące w innych gminach. Ponieważ są to zadania dodatkowo nałożone na gminę, w projekcie określono możliwe źródła finansowania tych zadań. Zapisano w nim, że gmina uzdrowiskowa ma prawo do:

- pobierania opłaty uzdrowiskowej na zasadach określonych w przepisach odrębnych;
- rekompensaty utraconych dochodów z tytułu obniżenia stawek podatku od nieruchomości dla obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych;
- pobierania opłat za korzystanie z parków uzdrowiskowych.

W projektowanych przepisach proponuje się wprowadzenie zmian w dotychczasowych przepisach o podatkach i opłatach lokalnych w taki sposób, aby rozróżnić miejscowości o walorach turystycznych i krajobrazowych - gdzie jest pobierana opłata miejscowa, oraz miejscowości uzdrowiskowych, gdzie będzie pobierana opłata uzdrowiskowa.

W omawianym projekcie znalazł się także zapis odnoszący się do zrekompensowania utraconych dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Jest to rozwiązanie tożsame z tym, jakie wprowadzono do ustawy o ochronie przyrody (w rezerwach przyrody, parkach narodowych i parkach krajobrazowych).

Jakość zmian, które zaproponowało Ministerstwo Gospodarki i Pracy w omawianym projekcie ustawy, stwarza realną szansę uporządkowania i nadania ram prawnych funkcjonowania uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych oraz służyć może aktywizacji ich rozwoju gospodarczego. Oby tylko wystarczyło woli i czasu naszym parlamentarzystom na jej skuteczne wprowadzenie w życie. Dotychczasowe doświadczenia nie napawają optymizmem. I choć Premier Jerzy Hauser dokonując oceny projektu stwierdził, że dołoży wszelkich starań, aby ustawa została przyjęta przez parlament obecnej kadencji, kończąc blisko piętnastoletnią batalię o tak ważny dla polskich uzdrowisk dokument, pozostają uzasadnione obawy. Jedno jest pewne. Atmosfera w naszym Sejmie nie sprzyja konstruktywnym działaniom. Czy polskie uzdrowiska także będą ponosić konsekwencje „wojny na gorze”?

Leszek Dzierżewicz